

Standardni obrazac ugovora o arbitražnom reguliranju odnosa među brodovima u slučaju sudara njihovih plovnih objekata

Za slučajeve sudara brodova na moru predviđen je, između ostalog, i standardni obrazac ugovora o arbitražnom rješavanju istih. Tim se ugovorom predviđa na koji se način imaju regulirati odnosi između brodovlasnika, čije se plovnice jednice međusobno sudare. Obrazac je kao takav svojevremeno odobrio i izdao Odbor Društva Lloyd u Londonu (Committee of Lloyd's).

Predmetnog se ugovora odnosno njegova načina reguliranja ove materije drže mnogi brodari u svijetu. Stoga će biti interesantno, da se na ovome mjestu iznesu uglavci Lloyd-ova arbitražnog ugovora.

U prvom se redu, naravno, navede nadnevak kada je sporazum između tih i tih stranaka zaključen. Pri tome se spomenu imena plovnih objekata ili imovina, koje su doživjele sudar. Uz pretpostavku da je tog i tog dana sudarom ili ujednom prouzročena šteta na tim i tim brodovima ili imovinama (jedne i druge ugovorne stranke), navede se sporazum među strankama ugovornicama o slijedećem:

1. Sva se pitanja nastala među ugovornim strankama, a koja se odnose: u prvom redu na njihove odgovornosti i odgovornosti predmetnih brodova i imovina, te u drugom redu na iznos takvih odgovornosti (ukoliko one postoje) podnose na rješavanje Arbitraži u Londonu. Arbitražu sporovodi arbitar kojega odredi Odbor Lloyd's-a.

2. Svaka se stranka ugovornica sporazumijeva s time da preko Odbora Lloyd's-a ili na drukčiji način ima drugoj stranici predati jamstvo do visine koju bude druga ugovorna stranka razumno zatražila. To će jamstvo moći prinudnim putem utjerati samo Odbor Lloyd's-a ili netko pod njegovim rukovodstvom. Jamstvo se daje da se udovolji zahtjevima (potraživanjima) što ih ima stranka koja je zatražila da se daje jamstvo, i da se sprovedu u djelo odredbe iz zaporke br 13 b. ovog ugovora. Jamstvo će se dati u formi koju Odbor Lloyd's-a bude u svojoj diskreciji smatrao pogodnom. Međutim Odbor Lloyd's-a neće u nikojem slučaju biti odgovoran za dovoljnost bilo iznosa jamstva bilo nečeg drugog u pogledu samog jamstva, a niti za propust ili insolventiju (platrežnu nesposobnost) bilo koje osobe, tvrtke ili organizacije koja daje odnosno jamstvo.

3. Odbor Lloyd's-a neće biti obavezan na to da odredi arbitra sve dotle dok se ne daje jamstvo u smislu uglavka br. 2. ovog Ugovora.

4. Sve dotle dok se ne poda jamstvo kao gore, a u smislu potrebe da se udovolji traženju stranke koja ga je zatražila, ta će stranka — tražilac jamstva uživati ista prava i pravne lijekove kao da predmetni ugovor nije uopće sklopljen. Prema tome ta će stranka, ne prejudicirajući općenitost ranije iznijetog, biti ovlaštena da zaustavi ili zadrži svaki brod ugovorne stranke koja ne bude pribavila jamstvo na način kako to dozvoljava zakonodavstvo mjesta u kojemu se taj brod časovito nalazi.

5. Ugovorne su stranke sporazumne da ne zaustave (zaplijene) ili zadrže bilo koji brod stranke koja je pribavila jamstvo u skladu s uglavkom br. 2 ovog ugovora sve dotle dok jamstvo bude vrijedilo. One se nadalje sporazumijevaju o ovome: čim jamstvo bude pribavljeno, one će poduzeti sve odgovarajuće korake u svrhu ishođenja otpusta broda ili poništenja zapljene ili pridržaja svakog onog broda koji je bio zaplijenjen ili zadržan ili u pogledu kojeg su bili poduzeti koraci da se dotični brod zaplijeni ili pridrži sa ciljem da se dobije jamstvo.

6. Nakon što bude proteklo 14 dana od objave naimenovanja arbitra, ugovorne će se stranke ili bilo koja od njih (pojedinačno) obratiti arbitru da od njega primi upute. Arbitar će imati diskrecionu moć da donese bilo koji nalog ili naloge (obvezujuće za ugovorne stranke i bez prava priziva) u pogledu svih onih stvari koje bi on mogao smatrati pogodnima u okolnostima predmetnog slučaja, a gledom na sudsku odbranu, otkrivanje i pregled isprava, ispitivanje svjedoka, koštanje pregleda, jamstva za isplatu troškova, preispitivanje i prevodenje dokumenata, te bilo koje stvari koje se odnose na vođenje arbitraže. U slučaju da bilo koja stranka propusti da u razumnu vremenu imenuje (odredi) stalnog predstavnika, u smislu zaporke 15 ovog Ugovora ili da ona propusti da izvrši naloge dane u smislu zaporke broj 6, arbitar ili arbitri u prizivu kao i Odbor Lloyd's-a mogu postupati u svakom pogledu kao da je spomenutoj zaporci 15 i Nalozima bilo udovoljeno.

7. Arbitar će u prvoj instanciji donijeti Presudu (u daljnjem tekstu nazvanu »presudom glede odgovornosti«) u pogledu pitanja odgovornosti (ukoliko odgovornost postoji), te ako je potrebno, kasniju Presudu (u daljnjem tekstu nazvanu »presudom glede iznosa«) u vezi s iznosom šteta, što ih

je pretrpjela stranka ili stranke kao posljedica spomenutog sudara ili udesa. I »presuda glede odgovornosti« i »presuda glede iznosa« bit će podložne Prizivu. Ukoliko arbitar ne odredi drugačije (s time da takva drugačija odredba nije podložna prizivu), arbitar neće donijeti presudu glede iznosa niti će tretirati bilo kakvo pitanje iznosa dok se ne ispune slijedeći uvjeti:

a) da ugovorna stranka ili stranke koje potpadaju pod udar Presude glede odgovornosti, pristanu pismenim putem, na zadovoljstvo Odbora Lloyd's-a, da neće pokrenuti priziv iz toga, ili b) da je vrijeme za priziv protiv Presude glede odgovornosti učinjena i objelodanjena od strane Odbora vijest o uloženu prizivu ili c) da je Prizivna Presuda glede odgovornosti učinjena i objelodanjena od strane Odbora Lloyd's-a.

8. Svaka stranka može uložiti priziv protiv presude glede odgovornosti i/ili protiv presude glede iznosa, time što će dati obavijest o prizivu u roku od 30 dana (ili u toliko dužem roku koliko to Odbor Lloyd's-a može u svojoj diskreciji odrediti bilo općenito bilo za konkretan slučaj) od dana kada je Odbor Lloyd's-a objavio presudu glede odgovornosti ili presudu glede iznosa, već prema tome o čemu se radi. Presuda glede odgovornosti i presuda glede iznosa, što ih donese arbitar koji kao prvi ima u postupku predmetnu stvar, naziva se »Originalnom presudom«. Arbitar koji donosi »originalnu presudu« naziva se »originalni (prvobitni) arbitar«, dok arbitar ili arbitri kojima se ulaže priziv, nazivaju se »Prizivnim arbitrima. Presuda se koju donose prizivni arbitar ili prizivni arbitri, zove »Prizivna presuda«. Svaka presuda u pogledu koje se ne bude podnio priziv u gore naznačenom vremenu, bit će konačna i obavezna za obje stranke. Odmah po primitku takve obavijesti o prizivu, Odbor Lloyd's-a će podnijeti priziv na saslušanje i odluku jednog ili više arbitara. Prizivna će presuda biti konačna i obavezna za obje stranke. Kod priziva će se upotrebiti kao dokumenti samo isprave podnijete arbitraži originalnog (prvobitnog) arbitra te njegove bilješke i stenografske zabilješke (ako ih ima) o postupku i o dokazima, izuzev slučaj kada prizivni arbitar ili prizivni arbitri zahtijevaju u svojoj diskreciji da se podnesu drugi dokazi.

9. I originalni arbitar i prizivni arbitar odnosno arbitri bit će ovlašteni da se posluže pomoći naučnih ili komercijalnih procjenitelja ako oni to žele te će, ako to želi bilo koja od ugovornih stranaka, urediti da se pribavi takva pomoć. Spomenute će procjenitelje odrediti Odbor Lloyd's-a na imenovanje ili traženje arbitra ili arbitara.

10. Originalni arbitar (i podložno zaporci 8 ovog ugovora) i prizivni arbitar odnosno prizivni arbitri, ukoliko postoji bilo kakav takav priziv ili prizivi, može zaprimiti i raditi prema takvu dokazu bilo usmenu ili pismenu, bilo da je takav dokaz u strogom smislu riječi prihvatljiv ili nije već prema tome kakvim ga oni u svojoj diskreciji mogu smatrati. Osim kao što je gore spomenuto, arbitraža će se ili arbitraže voditi općenito uzvešći u skladu s engleskim zakonom, a posebno u skladu sa zakonom koji je u Engleskoj časovito na snazi u pogledu rješavanja arbitražnih sporova.

11. Troškovi će se arbitraže ili arbitraža kao i troškovi presude ili presuda platiti u skladu s uputstvima koja bude dao originalni arbitar ili (ako postoji priziv ili prizivi) prizivni arbitar ili prizivni arbitri. Ti troškovi uključuju (ukoliko originalni arbitar ili prizivni arbitar ili arbitri budu smatrali podnesnim) sve troškove u vezi s obezbjeđenjem jamstva, sa zaplijenom jednog ili više brodova, te troškove bilo kojeg ili kojih postupaka podignutih radi spomenutog sudara ili udesa. Troškove će procijeniti jedan registrator ili pomoćnik registratora Visokog suda (Admiraliteta). Originalni arbitar i prizivni arbitar ili arbitri mogu zaračunati pristojbe koje budu smatrali razumnima, a Odbor Lloyd's-a može u svakom slučaju zaračunati razumnu pristojbu za njihove usluge u vezi s ovim Ugovorom bez obzira na to da li se arbitraža ili arbitraže vode ili ne. Takva će se pristojba smatrati kao dio troškova. Kamati po stopi od pet posto godišnje bit će plativi na svaku svotu i/ili iznos troškova presuđenih od datuma ili datumâ koji bi mogli biti specificirani u originalnoj presudi glede iznosa ili u prizivnoj presudi glede iznosa (ovo potonje ukoliko postoji priziv glede iznosa).

12. Podložno zaporci 13. ovog Ugovora, čim sva pitanja odgovornosti i iznosa budu prema mišljenju Odbora konačno regulirana bilo sporazumom među strankama ili od strane originalnog arbitra ili prizivnog arbitra odnosno arbitara, Od-

bor Lloyd's-a će naplatiti ili prinudno utjerati ili narediti naplatu ili prinudno utjeravanje jamstva te će isto primijeniti kao što bude dogovoreno među strankama ili u skladu s odredbama presude, koje će konačno odrediti prava i povlastice strankama u smislu ovog Ugovora.

13. a) Ništa u ovom Ugovoru neće prejudicirati pravo ugovorne stranke da započne parnicu n Visokom sudu Engleske a sa svrhom da se ograniči odgovornost u pogledu sudara ili udesa, radi kojeg je sastavljen ovaj ugovor. Ako dotična ugovorna stranka započne takvu parnicu, svaka druga ugovorna stranka koja ima potraživanja prema onoj prvoj, pristaje da prihvati službu bilo kojeg naloga ili notifikacije dane u takvoj parnici.

b) Ako u bilo koje vrijeme prije nego li Odbor Lloyd's-a upotrebiti jamstvo u skladu sa zaporkom 12. ovog Ugovora, stranka koja daje jamstvo, započne tužbu na Visokom sudu Engleske da bi se ograničila njezina odgovornost u pogledu sudara ili udesa u vezi sa čime je jamstvo dano, Odbor Lloyd's-a će zadržati spomenuto jamstvo, izuzev i dokle god ta stranka ne dobije rješenje kojim se ograničuje njezina odgovornost. Ako ta stranka ne uspije sa svojom tužbom, Odbor Lloyd's-a će postupiti kao da takva tužba nije bila ni pokrenuta. Na temelju toga što je spomenuta stranka dobila rješenje kojim se ograničuje njezina odgovornost i na temelju toga što je ona na Sudu platila iznos što ga je odredio Sud, Odbor Lloyd's-a će osloboditi spomenuto jamstvo (vratit će ga stranci koja ga je dala), ali pod uvjetom da odnosna stranka plati sve one troškove i pristojbe u vezi s predmetnim Ugovorom i sa postupcima unutar njega koje bi Odbor Lloyd's-a mogao u svoj asolutnoj diskreciji odrediti. Ukoliko bi odnosna stranka željela da jamstvo, što ga je pribavila, upotrebi za isplatu svote presuđene na Sudu i/ili da pokrije troškove limitacione parnice, Odbor Lloyd's-a će (podložno isplati gore spomenutih troškova i pristojba) učiniti one stvari koje bi bile potrebne i koje bi bile u granicama njegovih mogućnosti, kako bi omogućio spomenutoj ugovornoj stranci da tako postupi.

14. Ovaj je Ugovor sastavljen (sklopljen) općenito uzev podložan engleskom zakonodavstvu a konkretno uzevši engleskom zakonu koji se odnosi na arbitraže. Ugovorne se stranke podvrgavaju pravosuđu engleskih zakona.

15. Svaka će ugovorna strana imenovati predstavnika (agenta) u Londonu, koji će dati obavijesti, što se budu tražile i upotrebile. One će drugu ugovornu stranu informirati čim prije moguće, pismenim putem, o imenu i adresi svojeg predstavnika. Dok se takva informacija ne bude dala, svaka takva obavijest bilo kojoj ugovornoj stranci ili postupak u odnosu na bilo koju ugovornu stranku, smatrat će se da je izručen drugoj stranci ukoliko je adresiran tog drugoj stranci i kao takav predan uredima Odbora Lloyd's-a. u zgradu Lloyd's-a, Leadenhall Street, London E. C. 3. Međutim, ni Društvo Lloyd ni Odbor Lloyd's-a neće nipošto biti obvezni da prosljede bilo kakvu takvu obavijest stranci kojoj je ona adresirana.

16. Svaka obavijest, ovlaštenje, nalog ili druga isprava potpisana po predsjedatelju ili zamjeniku predsjedatelja Lloyd's-a ili po službeniku Odbora Lloyd's-a u ime Odbora Lloyd's-a, smatrat će se uredno sačinjenom i predanom od strane Odbora Lloyd's-a. Takav će akt imati istu valjanost (snagu) i učinak u svakom pogledu kao da ga je potpisao bilo koji član Odbora Lloyd's-a.

17. U ovom će ugovoru izraz »sudar ili udes« obuhvaćati svaku nesreću koja proističe iz vođenja (upravljanja) ili plovidbe broda a čime je oštećenje ili gubitak prouzročen bilo kojem brodu ili drugom plutajućem objektu, luci, doku, pristaništu, pontonu, vezu, obalnim stvarima ili bilo kojoj drugoj imovini. Od toga se izuzima slučaj kada takva nesreća prouzroči gubitak ili oštećenje tereta, za koji vlasnici spomenutog tereta nastoje da se obeštete kod broda-prevozioca tog tereta ili kod njegovih vlasnika.

